

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat *saattavat poiketa* alkuperäisestä julkaisusta.

Julkaisun tekijä(t): Isokoski, Satu; O'Rourke, Merja

Julkaisun nimi: Green Care -toiminnalla tukea ja hyvinvointia turvapaikanhakijoille

Julkaisuvuosi: 2021

Versio: Kustantajan versio

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Isokoski, S. & O'Rourke, M. (2021). Green Care -toiminnalla tukea ja hyvinvointia turvapaikanhakijoille. Oulun ammattikorkeakoulun tekniikan ja luonnonvara-alan lehti: Oamk_telulainen, 2(4), 23-24.

https://issuu.com/telu_oamk/docs/telulainen_vol2_nro4

Green Care -toiminnalla tukea ja hyvinvointia turvapaikanhakijoille

Green Care on luontoon, maaseutuympäristöön ja puutarhaan liittyvää toimintaa, jolla edistetään ihmisten hyvinvointia ja elämänlaatua. Green Care -toimintaa voidaan hyödyntää myös turvapaikanhakijoiden toimintakyvyn ja kotoutumisen edistämiseksi sekä heidän luontosuhteensa vahvistamiseksi. Satu Isokosken opinnäytetyönä syntynyt opas tukee vastaanottokeskuksen henkilöstöä Green Care -toiminnan suunnittelussa. Opas sisältää toimintakortteja ja antaa esimerkkejä siitä, miten lähiluontoa voidaan hyödyntää toiminnan toteutuksessa.

Suomalaisen Green Care -toimintavan peruselementit ovat luonto, toiminta ja yhteisö. Luonto tai siellä tapahtuva toiminta auttaa vahvistamaan ja nopeuttamaan hyvinvointia tukemaan asetettuja tavoitteita. Luonto tarjoaa monipuoliset ja virikkeelliset puitteet tekemiseen, elämysten kokemiseen ja uusien asioiden opetteluun. Luonnossa tapahtuva tekeminen sekä aktivoi että tuottaa mielihyvän tunteita. Luonnossa toimiminen voi olla myös passiivisempaa, kuten havainnointia ja rauhoittumista.

Turvapaikanhakijoiden hyvinvointiin ja toimintakyvyn ylläpitoon on viime vuosina alettu kiinnittää huomiota. Turvapaikanhakijoilla voi olla psyykkisen hyvinvoinnin ongelmia pakolaisuuteen johtaneista syistä tai tapahtumista, mutta myös uuteen maahan ja kulttuuriin asettuminen voi olla psyykkisesti kuormittavaa. Turvapaikanhakijat asuvat yleensä vastaanottokeskuksissa ja he saattavat viettää niissä pitkiäkin aikoja odottaessaan turvapaikkapäätöstä tai saatuaan kielteisen päätöksen. Vastaanottokeskukset tarjoavat turvapaikanhakijoille peruspalveluja hyvinvoinnin ja toimeentulon turvaamiseksi, mutta näiden lisäksi he tarvitsevat myös muita toimintakykyä ylläpitäviä toimia.

Luonto voimavaraksi vastaanottokeskuksen toimintaan

Green Care -toiminta tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia toteuttaa mielekästä, kuntouttavaa ja toimintakykyä ylläpitävää toimintaa vastaanottokeskuksessa. Green Care -toiminta on myös esikouluoittavaa toimintaa, koska sen avulla turvapaikanhakijat voivat tutustua suomalaiseen yhteiskuntaan, sen tapoihin ja paikallisväestöön. Yhdessä toimiminen, sosiaalisen verkoston laajeneminen ja vuorovaikutus tukevat myös kielitaidon kehittymistä ja helpottavat integraatiota yhteiskuntaan.

Vastaanottokeskuksessa tapahtuva Green Care -toiminta luo turvapaikanhakijoille osallisuuden, nähdäksi tuleamisen, mielihyvän ja onnistumisen kokemuksia. Toiminnallisuus yhdessä positiiivisten kokemusten kanssa tukee ja voimaannuttaa

heitä. Se ylläpitää heidän toimintakykyään ja lisää sosiaalista vuorovaikutusta turvapaikkaprosessin aikana.

Luonnossa toimiminen ja liikkuminen tukee turvapaikanhakijoiden luontosuhdetta. Luontoon ja luonnonkäyttötapoihin voi tutustua monin eri tavoin esimerkiksi marjastamalla, kalastamalla tai luontoretkillä. Tässä voi hyödyntää lähiluontoa ja -ympäristöä. Turvapaikanhakijoiden luontosuhdetta voidaan vahvistaa myös kertomalla suomalaisesta luonnosta ja eläimistä. Apuna voi käyttää kuvia, ääniä ja virtuaalisia metsäkävelyitä. Luonnon, luontotoimintojen ja esimerkiksi jokamiehenoukeuksien tunteminen rohkaisee turvapaikanhakijaa osallistumaan luontoharrastus- tai luontotoimintaan myös itsenäisesti.

Koitelinkosket tarjoavat monipuoliset mahdollisuudet Green Care -toimintaan.

Green Care -toiminnassa on huomioitava ammatillisuus ja osaaminen sekä vastuullisuus. Vastaanottokeskuksen Green Care -toiminnassa korostuu toiminnan ohjaajan oma luonto-osaaminen, asiakkaan kohtaamiseen liittyvät taidot ja asiakastilanteen hallinta. Olennaisessa osassa on myös toimintaa ohjaavan työntekijän oma luontosuhde, luontosuhdekäsitteen ymmärtäminen ja sen muodostamiseen vaikuttavien osatekijöiden tunnistaminen. Ilman omaa kokemusta luonnosta tai

luontoavusteisista toiminnoista on vaikea ohjata ja tukea toimintaan osallistuvia. Ohjaajalla tulee olla myös empatia- ja eläytymiskykyä sekä kykyä kannustavaan asenteseen ja aitoon läsnäoloon.

Huolellinen suunnittelu on tärkeä osa Green Care -toimintaa. Maastot ja vierailukohteet sekä aktiviteetit valitaan ikä- ja tarvittaessa sukupuoliryhmien mukaan. On tärkeää huomioida aikataulut, eri kulttuurien erityispiirteet, rukousajat, säänmukainen vaatetus ja peseytymismahdollisuudet luonnossa. Haasteena voi olla se, ettei toimintaan osallistuvilla ole välttämättä yhteistä kieltä keskenään tai ohjaajan kanssa. Lisäksi toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitava asiakkaiden mahdolliset kielteiset kokemukset luonnosta tai eläimistä. Tämä edellyttää, että ohjaaja tuntee Green Care -toiminnan periaatteet ja asiakaskuntansa.

Henkilökunnan vaikuttamismahdollisuudet omaan työhönsä lisääntyvät Green Care -toiminnan myötä. Samalla työn mielekkyys kasvaa ja työhyvinvointi paranee. Toimintojen ohjausta ja vastuualueita voidaan jakaa ohjaajien kesken jokaisen osaamisen ja vahvuuksien mukaan. Toiminta tuo myös monipuolisuutta työtehtävien ja -päivien rutiineihin sekä haastaa ohjaajaa arvioimaan omaa tapansa tehdä työtä, ottamaan käyttöön omia voimavaroja ja etsimään työniloa. Yhteinen toiminta asiakkaiden kanssa lisää merkittävästi työntekijöiden työturvallisuutta, sillä mitä enemmän kosketuspintaa ja luottamusta asiakkaiden kanssa on, sitä turvallisempaa työ on.

Opas kannustaa Green Care -toimintaan

Opinnäytetyön tuloksena syntyi Green Care -toiminnan opas Oulun vastaanottokeskuksen alaikäisyksikölle. Oppaan tavoitteena on tukea ja kannustaa henkilöstöä Green Care -toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen sekä lähiluonnon hyödyntämiseen toiminnassa ympäri vuotuisesti.

Oppaassa kuvataan Green Care -toimintaan liittyvät keskeiset määritelmät, käsitteet ja teoriatausta. Siinä havainnollistetaan muun muassa toimintakortein Green Care -toiminnan muotoja ja menetelmiä, jotka soveltuvat vastaanottokeskuksen toimintaan. Oppaaseen voi tutustua [tästä linkistä](#).

Toimintakorttien avulla voidaan suunnitella lähiympäristössä tapahtuvaa luontotoimintaa.

Green Care -toiminnan opas on ollut käytössä Oulun vastaanottokeskuksen alaikäisyksikössä vuoden 2021 toukokuusta lähtien ja se on saanut käyttäjiltä erittäin positiivista palautetta. Opasta on tarkoitus kehittää soveltumaan koko vastaanottojärjestelmän käyttöön.

Lähteet

Castaneda, A. E., Mäki-Opas, J., Jokela, S., Kivi, N., Lähteenmäki, M., Miettinen, T., Santalahti, P. 2018. Pakolaisten mielenterveyden tukeminen Suomessa: PALOMA-käsikirja. Helsinki: Terveystieteiden tutkimuskeskus. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-100-3>

Gentin, S., Chondromatidou, A. M., Pitkänen, K., Dolling, A., Præstholm, S. & Pálsdóttir A. M. 2018. Defining nature-based integration – perspectives and practices from the Nordic countries. Reports of the Finnish environment institute 16/2018. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/236244/SYKE_re_16_2018.pdf?sequence=5&isAllowed=y

Jokela, L. & Uusitalo, M. (toim.) 2019. Yhteinen luonto kotouttaa. PoLut-hankkeen kokemuksia ja tuloksia luontolähtöisestä kotoutumisesta. Lapin AMK:n julkaisuja. Sarja B. Tutkimusraportit ja kokoomateokset 14/2019. <https://www.lapinamk.fi/loader.aspx?id=07ddc146-9729-4180-9147-0d33888541a3>

Toimintamalleja esikotouttavaan toimintaan 2018. Hakupäivä 30.11.2021. https://www.diak.fi/wp-content/uploads/2018/08/ESIKOTO_Toimintamalliraportti.pdf